

Usmernenie lekárov všeobecnej zdravotnej starostlivosti s vykazovaním ošetrovného a nemocenského v súvislosti s ochorením, kontaktom (izoláciou/karanténou) alebo špecifickou okolnosťou (zatvorenia definovaných zariadení) súvisiacou pri ochorení COVID-19 v Slovenskej republike

Usmernenie pre VLD a VLDD vydávané MZ SR v spolupráci s MPSVR SR a Sociálnou poisťovňou ku vykazovaniu PN v súvislosti s COVID-19:

V súvislosti s aktuálnym rizikom šírenia nákazy nového koronavírusu SARS-CoV-2, spôsobujúceho ochorenie COVID-19 sa práceneschopnosť (ďalej len „PN“) a ošetrovanie člena rodiny (ďalej len „OČR“) vykazuje nasledovným spôsobom:

1. OŠETROVNÉ

Odporúčame vychádzať z Usmernenia lekárov všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých k vykazovaniu ošetrovného (OČR).

2. NEMOCENSKÉ

Na účely eliminácie šírenia nákazy COVID 19 boli prijaté postupy, ktoré sa uplatňujú v súlade so stanoviskom hlavného hygienika Úradu verejného zdravotníctva SR nasledovne:

Karanténnu PN vystaví príslušný ošetrojúci lekár **každý chorej osobe** alebo **osobe podozrivej z ochorenia, ak o to táto osoba požiada**, a to **na základe vlastného uváženia po anamnestickom vyšetrení** alebo **po oznámení príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva** alebo **po oznámení pacienta**.

Má ísť teda o osoby, ktoré spĺňajú **klinické a zároveň epidemiologické kritériá** alebo spĺňajú **epidemiologické kritériá podľa Usmernenia hlavného hygienika SR v súvislosti s ochorením COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 (jedenásta aktualizácia) č. OSIO/791/119830/2020 zo dňa 20. novembra 2020**.

Pri potvrdzovaní karanténnej PN je teda smerodajná **epidemiologická súvislosť** alebo **rozhodnutie príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva, ktoré môže byť v odôvodnenom prípade nahradené aj zápisnicou o epidemiologickom vyšetrení**. **O vystavenie takejto karanténnej PN osoba spravidla požiada**. O vystavenie karanténnej PN osoba nepožiada, ak má možnosť využiť home office, prípadne čerpať dovolenku.

Vystavenie karanténnej PN je opodstatnené pre laboratórne nepotvrdené prípady, ktoré spĺňajú nasledovné kritériá:

- **Úzky kontakt s pozitívnou osobou** na ochorenie COVID-19,
- **Bežný kontakt s pozitívnou osobou** na ochorenie COVID-19 **s klinickými príznakmi**,
- **Bežný kontakt s pozitívnou osobou** na ochorenie COVID-19 **bez klinických príznakov, ak má domácu izoláciu nariadenú príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva**,
- **Príchod z niektorých krajín** podľa najaktuálnejšej vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva SR.

Podľa **vyhlášky** Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k izolácii osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 a karanténe osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s osobou pozitívnou na ochorenie COVID-19, uverejnenej vo Vestníku vlády Slovenskej republiky, ročník 31, čiastka 19, dňa 5. februára 2021, pod číslom 42, účinné od 8. februára 2021, rozumieme pod pojmom **úzky kontakt** taký kontakt, kedy

- boli osoby v priamom fyzickom kontakte s osobou pozitívnou na ochorenie,
- boli osoby od seba vo vzdialenosti menšej ako 2 metre dlhšie ako 15 minút,
- boli osoby v interiérovom alebo inak uzatvorenom priestore dlhšie ako 15 minút,
- osoby cestovali spoločne dopravným prostriedkom dlhšie ako 15 minút, alebo
- osoby nemali prekryté horné dýchacie cesty a osoba pozitívna na ochorenie kašľala alebo inak šírila infekčné výlučky.

Podľa uvedenej **vyhlášky** bude **izolácia osôb pozitívnych na ochorenie** po novom trvať po dobu **14 dní** od dátumu odobratia vzorky biologického materiálu s pozitívnym výsledkom, pokiaľ sa počas posledných troch dní tejto doby u osoby nevyskytol ani jeden z klinických príznakov ochorenia. Pokiaľ sa počas posledných troch dní z doby 14 dní vyskytol u osoby akýkoľvek z klinických príznakov ochorenia, izolácia sa ukončuje až momentom, kedy posúdi osobu pozitívnu na ochorenie jej všeobecný lekár, ako spôsobilú ukončiť izoláciu.

Podľa uvedenej **vyhlášky** sa na **osoby po úzkom kontakte s osobou pozitívnu na ochorenie** vzťahuje **karanténa**, ktorá sa **začína**

- a) od momentu, kedy sa osoba dozvie, že osoba, s ktorou bola v úzkom kontakte, je osoba pozitívna na ochorenie,
- b) v prípade osoby, ktorá preukázateľne prekonala v posledných troch mesiacoch ochorenie COVID-19, od momentu, kedy sa u nej vyskytne čo i len jeden z klinických príznakov ochorenia potom, čo sa osoba dozvie, že osoba, s ktorou bola v úzkom kontakte, je osoba pozitívna na ochorenie.

Karanténa sa končí

- a) v prípade, ak sa u osoby v karanténe nevyskytuje ani jeden z klinických príznakov ochorenia a výsledok testu vykonaného najskôr v 8. deň od posledného kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie je negatívny, uplynutím doby **14 dní** od posledného kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie,
- b) ak u osoby v karanténe nebol vykonaný test a počas doby **14 dní** od posledného kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie sa u osoby v karanténe nevyskytuje ani jeden z klinických príznakov ochorenia, uplynutím doby **14 dní** od posledného kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie,
- c) v prípade, ak sa u osoby v karanténe vyskytne akýkoľvek z klinických príznakov ochorenia počas doby **14 dní** od posledného kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie, momentom, kedy posúdi osobu v karanténe jej všeobecný lekár, ako spôsobilú ukončiť karanténu.

Na Potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti lekár (ďalej len „potvrdenie PN“) krížikom vyznačí kolónku „Karanténne opatrenie“ alebo na novších tlačivách „Karanténne opatrenie/izolácia“. Uvedené platí aj v prípade, kedy je predpoklad na uznanie choroby z povolania na účely nároku na úrazový príplatok podľa § 293fea zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 330/2020 Z. z. To znamená, že aj v situácii, ak oprávnená osoba potvrdí, že ochorenie COVID-19 vzniklo pri práci alebo pri činnosti uvedenej v § 17 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, kde je preukázateľný kontakt s uvedeným ochorením alebo s infekčným materiálom ako súčasť plnenia tejto činnosti, je potrebné na potvrdení PN krížikom vyznačiť „**Karanténne opatrenie**“ alebo „**Karanténne opatrenie/izolácia**“ a nie „chorobu z povolania“.

Pri ukončení karanténnej PN vystavenej pre osoby po ich príchode z niektorých krajín je potrebné od 17. februára 2021 postupovať na základe **vyhlášky** Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia ku karanténym povinnostiam osôb po vstupe na územie Slovenskej republiky, uverejnenej vo Vestníku vlády Slovenskej republiky, ročník 31, čiastka 26, dňa 12. februára 2021, pod číslom 64.

1. Na základe uvedenej **vyhlášky** sa všetkým osobám, ktoré od 17. februára 2021 od 6.00 hod. vstúpia na územie Slovenskej republiky, pričom počas predchádzajúcich 14 dní navštívili **výlučne krajiny Európskej únie, Island, Nórske kráľovstvo, Lichtenštajnské kniežatstvo, Švajčiarsku konfederáciu** alebo **Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska**, nariaďuje izolácia v domácom prostredí alebo karanténnom ubytovacom zariadení, ktorá sa skončí

a) obdržaním negatívneho výsledku RT-PCR testu na ochorenie COVID-19,

b) pri bezpríznakovom priebehu izolácie dovŕšením jej **14. dňa**.

2. V prípade osôb, ktoré od 17. februára 2021 od 6.00 hod. vstúpili na územie Slovenskej republiky, pričom počas predchádzajúcich 14 dní navštívili **krajinu inú ako krajiny uvedené v predchádzajúcom bode**, sa nariaďuje izolácia v domácom prostredí alebo karanténnom ubytovacom zariadení, ktorá končí obdržaním negatívneho výsledku RT-PCR testu na ochorenie COVID-19.

Povinnosť izolácie v domácom prostredí sa vzťahuje aj na všetky osoby žijúce v spoločnej domácnosti s osobami vyššie uvedenými v prvom a druhom bode po ich návrate od 17. februára 2021 od 6.00 hod., pričom izolácia sa končí dňom ukončenia izolácie v domácom prostredí všetkých vyššie uvedených osôb, s ktorými táto osoba žije v spoločnej domácnosti.

Vyššie uvedené osoby podľa prvého a druhého bodu sú po vstupe na územie SR povinné zaregistrovať sa na webe <http://korona.gov.sk/ehranica>, o čom sú povinné preukázať sa aj príslušníkom Policajného zboru SR počas ich pobytu na vyžiadanie; ďalej sú uvedené osoby povinné podrobiť sa laboratórnej diagnostike na ochorenie COVID-19 najskôr v **ôsmy** deň izolácie v domácom prostredí alebo karanténnom ubytovacom zariadení. Zároveň sú osoby vstupujúce na územie Slovenskej republiky leteckou dopravou povinné vyplniť elektronický formulár na vyhľadanie cestujúceho v súvislosti s ochranou verejného zdravia zverejnený na webovej stránke <https://www.mindop.sk/covid/>. Zároveň sa na tieto osoby vzťahuje aj povinnosť oznámiť miesto umiestnenia do izolácie v domácom prostredí alebo karanténnom ubytovacom zariadení, a to telefonicky alebo elektronicky, poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, ktorý poskytuje zdravotnú starostlivosť v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo pediatria (ak ho nemajú, miestne príslušnému lekárovi samosprávneho kraja).

Všetkým uvedeným osobám, ktoré od 17. februára 2021 od 6.00 hod. vstúpili na územie SR, vrátane osôb, ktoré s takouto osobou žijú v spoločnej domácnosti, vystavia poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorí poskytujú zdravotnú starostlivosť v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo pediatria, **potvrdenie PN z dôvodu karantény pre COVID-19, ak o to tieto osoby požiadajú**.

V prípade, že ide o osoby, ktoré majú trvalý alebo prechodný pobyt v Slovenskej republike a zároveň pracujú v niektorej z krajín Európskej únie, Islandu, Nórskeho kráľovstva, Lichtenštajnského kniežatstva, Švajčiarskej konfederácie alebo Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (platí aj opačne, ak majú osoby trvalý alebo prechodný pobyt v niektorej z uvedených krajín a pracujú na Slovensku), nevzťahuje sa na ne režim vyššie uvedený, ale v týchto prípadoch je potrebné postupovať podľa § 6 uvedenej vyhlášky.

Zároveň sa vyššie uvedené povinnosti nevzťahujú ani na osoby, na ktoré sa vzťahujú výnimky podľa § 4, § 5, § 7 až § 8 uvedenej vyhlášky.

Nerešpektovanie vyššie uvedených postupov môže byť Úradom verejného zdravotníctva SR vyhodnotený ako **priestupok** na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 zákona č. 355/2007 Z. z., za ktorý príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva uloží pokutu podľa § 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. vo výške do 1659 eur.

OSOBITNÉ POSTUPY V SÚVISLOSTI S CELOPLOŠNÝM TESTOVANÍM NA COVID-19

V súvislosti s **celoplošným alebo plošným testovaním** na prítomnosť ochorenia COVID-19 na území Slovenskej republiky prostredníctvom antigénových testov v prípade, že osoba bude pozitívne testovaná, vzťahuje sa na ňu povinnosť domácej karantény. Povinnosť domácej karantény sa okrem pozitívne testovanej osoby vzťahuje aj na osoby, ktoré s ňou žijú v spoločnej domácnosti. Uvedenú informáciu je potrebné bezodkladne nahlásiť poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, poskytujúcemu

zdravotnú starostlivosť v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo pediatria, a to telefonicky alebo elektronicky. Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti vystaví **potvrdenie PN z dôvodu karantény pre COVID-19 spravidla, ak o to tieto osoby požiadajú**. Ak o vystavenie PN nepožiadajú, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti karanténnu PN **nemusí vystaviť** (uvedené osoby môžu využiť home office, prípadne čerpať dovolenku).

POSTUPY V SÚVISLOSTI S VYSTAVENÍM POTVRDENIA PN

Z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia alebo izolácie poskytovateľ zdravotnej starostlivosti naďalej vo všeobecnosti postupuje tak, že vystaví potvrdenie PN, pričom ako diagnózu uvedie diagnózu **č. U07.2 – podozrenie z infekcie COVID-19**. V situácii, ak sa jedná o pacienta s laboratórne potvrdenou infekciou SARS-CoV-2/ COVID-19 uvedie poskytovateľ diagnózu **č. U07.1 - potvrdená infekcia COVID-19**.

V situácii, ak osoba informuje poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o akútnom respiračnom ochorení, pričom sa podrobila aj testovaniu a zatiaľ jej nie je známy výsledok, postupuje poskytovateľ zdravotnej starostlivosti tak, že potvrdenie PN vystaví, avšak **príslušnú diagnózu ako aj dôvod PN (karanténa alebo choroba) zaznačí až po obdržaní relevantného výsledku z testovania**. V prípade, ak poskytovateľ zdravotnej starostlivosti pri vystavení potvrdenia PN napriek uvedenému zaznačí, že ide o chorobu z dôvodu akútneho respiračného ochorenia a ako diagnózu uvedie napr. diagnózu zo skupiny J00 – J99, je potrebné bezodkladne po zistení pozitívneho výsledku testovania **v priebehu prvých štrnástich dní** dočasnej pracovnej neschopnosti (s účinnosťou od 8. februára 2021) predmetné opraviť s tým, že **od prvého dňa** dočasnej pracovnej neschopnosti sa jedná o **karanténnu PN v súvislosti s COVID-19**.

Zároveň môže nastať aj situácia, kedy napriek vyznačeniu diagnóz (U07.1 alebo U07.2) na vystavenom potvrdení PN, sa dodatočným otestovaním osoby zistí, že táto nie je pozitívna na ochorenie COVID-19 a z uvedeného dôvodu je potrebné uskutočniť zmenu pôvodne potvrdenej diagnózy ako aj zmenu dôvodu PN. V takom prípade poskytovateľ zdravotnej starostlivosti **zaznačí zmenu dôvodu PN (z karantény na chorobu, prípadne z choroby na karanténu) vrátane dátumu tejto zmeny na Preukaze o trvaní PN** (ďalej len „preukaz“).

V súvislosti s narastajúcim počtom karanténnych dočasných pracovných neschopností sú zmenené postupy pri uplatňovaní nároku na „pandemické“ nemocenské. Z uvedeného dôvodu je potrebné zo strany lekárov postupovať nasledovne:

- Potvrdenie PN z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia/izolácie vystavíte na základe telefonického alebo e-mailového vyžiadania pacientom. Pacient si **NECHODÍ** osobne po potvrdenie PN
- Ako dátum začiatku PN uvedie lekár dátum začiatku nariadenia karantény/izolácie alebo začiatku karantény pri návrate z cudziny a tento dátum oznámi pacientovi.
- Lekár zašle na začiatku karanténnej pracovnej neschopnosti III. diel potvrdenia Sociálnej poisťovni, I., II., IIa. a IV. diel ponechá v zdravotnej dokumentácii; po ukončení dočasnej pracovnej neschopnosti zašle Sociálnej poisťovni I. a IV. diel potvrdenia
- Lekár upozorní pacienta, aby v prípade, ak je poistencom Sociálnej poisťovne podal Sociálnej poisťovni žiadosť o pandemické nemocenské – podrobnosti aký formulár má použiť a ako ho má zaslať má zverejnené Sociálna poisťovňa na svojej webovej stránke www.socpoist.sk.
- Vystavenie potvrdenia PN oznámi pacient zamestnávateľovi telefonicky alebo e-mailom.
- Nakoľko prekážku v práci na strane zamestnanca musí zamestnancovi v súlade s pracovnoprávnymi predpismi potvrdiť lekár, odporúčame lekárom zaslať pacientovi IIa. diel potvrdenia buď poštou alebo naskenovať a zaslať zaheslované emailom; rovnaký postup sa odporúča, ak pacient nie je poistencom Sociálnej poisťovne.

- Lekár si má viesť **excelovský zoznam** o vystavených potvrdeniach PN pre prípad rýchleho preverenia. Lekár vystavenie potvrdenia PN uvedie aj do **zdravotnej dokumentácie**.

Preukaz tých pacientov, ktorých dočasná pracovná neschopnosť bola uznaná z dôvodu karanténneho opatrenia/izolácie, zašle ošetrojúci lekár do Sociálnej poisťovne, taktiež I. a IV. diel potvrdenia PN pri ukončení PN.

Po doručení potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti od lekára bude pobočka čakať na doručenie žiadosti o pandemické nemocenské od poistenca. Následne spáruje potvrdenie od lekára so žiadosťou o dávku a rozhodne o nároku na pandemické nemocenské.

Postup pri vydávaní potvrdenia PN z iných dôvodov ako v súvislosti s karanténou/izoláciou pri COVID-19 je štandardný. Pri uznaní PN z iného dôvodu ako z dôvodu karanténneho opatrenia/izolácie pri COVID-19 odovzdá lekár I., II. a IIa. diel potvrdenia PN priamo pacientovi, ktorý odovzdá IIa. diel zamestnávateľovi a II. dielom si uplatní nárok na nemocenské v Sociálnej poisťovni. Pri ukončení PN odoberie lekár pacientovi I. diel potvrdenia PN a odovzdá mu IV. diel potvrdenia PN, ktorý pacient predloží zamestnávateľovi/Sociálnej poisťovni. I. a III. diel potvrdenia PN zasiela lekár Sociálnej poisťovni. Preukaz odovzdá lekár pacientovi, ktorý ho zašle zamestnávateľovi/Sociálnej poisťovni. V prípade nedodržania tohto postupu zo strany lekárov bude potvrdenie PN, resp. jeho diely a preukaz, vrátené lekárovi.

Tieto postupy sa majú uplatňovať od 12.3.2020 na území Slovenskej republiky len vo vzťahu k dočasnej pracovnej neschopnosti súvisiacej s karanténym opatrením/izoláciou pre COVID-19.

Tieto postupy sa uplatňujú iba u tých pacientov, ktorí sú poistencami Sociálnej poisťovne, t. j. neplatia pre osoby, ktoré sú

- evidované na úrade práce a potrebujú doklad pre úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,
- zamestnancami silových rezortov a
- poistené (vykonávajú zárobkovú činnosť) v inom štáte.

Ak po uplynutí obdobia, na ktoré bola určená karanténa/izolácia, pacient nemá známky ochorenia, ani nie je pozitívne testovaný na ochorenie COVID-19, dôvod na trvanie karanténnej dočasnej pracovnej neschopnosti zaniká a dočasnú pracovnú neschopnosť lekár ukončí.

To neplatí, ak existuje iný medicínsky dôvod na jej trvanie aj po uplynutí karantény. V takom prípade zmenu diagnózy ošetrojúci lekár zaznamená do zdravotnej dokumentácie a zmenu dôvodu trvania vrátane dátumu tejto zmeny uvedie na tlačive Preukaz o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti.

Kedy nie je dôvod uznať PN

Na základe § 250b ods. 6 Zákonníka práce v znení zákona č. 66/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony

pre zastavenie alebo obmedzenie činnosti zamestnávateľa na základe rozhodnutia príslušného orgánu alebo pre zastavenie alebo obmedzenie činnosti zamestnávateľa ako dôsledku vyhlásenia mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu, ide o prekážku v práci na strane zamestnávateľa. To znamená, že ak sú preventívne uzatvorené školy, predškolské zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti, alebo akékoľvek iné prevádzky (napr. prevádzky maloobchodu, rekreačných zariadení, kultúrnych zariadení, obchodných domov) na základe opatrenia Úradu verejného zdravotníctva, ktorým bolo z dôvodu nariadenia mimoriadnej situácie nariadené uzatvorenie vymedzených inštitúcií a prevádzok - ide jednoznačne o prekážku v práci na strane zamestnávateľa, kedy zamestnancovi patrí náhrada mzdy - **nie je dôvodné uznanie dočasnej pracovnej neschopnosti.**

Ak sú uzatvorené prevádzky len na základe vlastného rozhodnutia zamestnávateľa – jednoznačne ide o prekážku v práci na strane zamestnávateľa, kedy zamestnancovi patrí náhrada mzdy - **nie je dôvodné uznanie dočasnej pracovnej neschopnosti.**

V prípade zmeny okolností manažmentu a koordinácie opatrení pre zabránenie epidémie COVID-19 budú tieto postupy v spolupráci so Sociálnou poisťovňou a MPSVR SR bezodkladne upravené. Z tohto dôvodu odporúčame pravidelné sledovanie webovej stránky <https://standardnepostupy.sk/> a webovej stránky Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/>.

*Upozornenie: používanie kódov **U07.1 - potvrdená infekcia COVID-19** alebo **U07.2 podozrenie z infekcie COVID-19** môžete použiť aj v prípade, ak Váš informačný systém nebol ešte prekonfigurovaný. V takomto prípade uvidíte tieto kódy ako „nepokrytý kód U07.1 a nepokrytý kód U07.2“. Prechodne ich aj v tomto formáte bude Sociálna poisťovňa akceptovať. NCZI je upovedomené o prijatí tohto usmernenia v súvislosti s nadväznosťou na príslušný **Štandardný postup pre rýchle usmernenia klinického manažmentu detských a dospelých pacientov s novým koronavírusom 2019 (COVID-19) a jeho prílohu č. 4.***